

2018/0209(COD)

16.10.2018

ARVAMUS

Esitaja: põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

Saaja: keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1293/2013 (COM(2018)0385 – C8-0249/2018 – 2018/0209(COD))

Arvamuse koostaja: Czesław Adam Siekierski

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Keskonna- ja kliimameetmete programm (LIFE), mis loodi määrusega (EL) nr 1293/2013 ajavahemikuks 2014–2020, on viimane paljudest 25 aasta jooksul rakendatud liidu programmidest, millega toetatakse keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktide ning poliitiliste prioriteetide rakendamist. Programm toetab oma katalüütilise rolli tõttu selliseid väikesemahulisi meetmeid, mille eesmärk on algatada, laiendada või kiirendada kestliku tootmise, turustamise ja tarbimise tavasid.

Kavandatava määrusega soovitakse kehtestada keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) ajavahemikuks, mis algab 2021. aastal, ja mida tuleks toetada, võttes arvesse programmi asjakohasust kliima ja keskkonna valdkonna vajaduste ja probleemide lahendamisel. Kliimamuutustega kohanemine on üks kõige olulisemaid ülemaailmseid probleeme, mis nõuab kooskõlastatud ja ulatuslikku reageerimist.

Kavandatavad muudatused käsitlevad eelkõige allpool kirjeldatud aspekte.

– Programmi üld- ja erieesmärkide selgitamine

Programm peaks toetama üleminekut kestlikule, ring-, ressursi- ja energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele, kaasa arvatud ülemineku kaudu väga energiatõhusale ja taastuvenergiapõhisele energiasüsteemile. Mainida tuleks Natura 2000 toetamist ja ökosüsteemide seisundi halvenemise vastast võitlust, samuti vajadust kõrgetasemelise keskkonnakaitse ja kaugelevaatavate kliimameetmete järele. Programmist tuleks toetada ka keskkonna- ja kliimavaldkonna paremat juhtimist kõikidel tasanditel, samuti kodanikuühiskonna, vabaühenduste ja kohalike osalejate suuremat kaasamist. Programmi erieesmärkidesse tuleks lisada viited kestlikele põllumajandus- ja toidusüsteemidele ning põllumajandusele, aiandusele, metsandusele ja kalandusele. Programm ei tohi ka kahjustada muude liidu õigusaktide ja poliitikameetmete eesmärke.

– Programmi ülesehitus

Keskkonnavaldkond peaks hõlmama ka kestlikke põllumajandustavasid, nt pinnase- ja agrobioloogiline mitmekesisus, süsinikdioksiidi kogumine, pinnase seire, pinnase ja vee kaitse;

– Hindamiskriteeriumid

Programmi kaudu rahastatavad projektid aitavad märkimisväärselt kaasa vähemalt ühe kavandatava määruse artiklis 3 sätestatud eesmärgi saavutamisele; nad ei tohi kahjustada muid liidu õigusakte ja poliitilisi prioriteete, eelkõige ressursitõhusust ja toiduainete tootmist. Lisaks eelistatakse projekte, millel on suurim potentsiaal kaasata kodanikuühiskonda, maaomanikke, põllumajandust, aiandust ja metsandust ning teha nendega arukat koostööd. Programmi rahastatavate projektide geograafilise tasakaalu tagab komisjon.

– Maa ostuga seotud toetuskõlblikud kulud

Varem osteti või sundvõõrandati põllumajanduskrunte LIFE-programmi vahendeid kasutades, mis tõi kaasa avaliku poleemika. Ainus viis soovitud tulemuse saavutamiseks peaks olema

maa ostmine, kui seda kasutatakse. Kaitse-eesmärkide saavutamiseks tuleks eelistada koostööd põllumajandustootjatega.

– Kavandamine, järelevalve, aruandlus ja hindamine

Komisjon võtab programmi LIFE jaoks rakendusaktidega vastu mitmeaastased tööprogrammid. Need rakendusaktid võetakse vastu vastavalt uues esildatud artiklis osutatud uurimismenetlusele kooskõlas praeguse LIFE programmiga. LIFE komitee tuleks säilitada. Komisjon tagab, et kaasseadusandjate ja sidusrühmadega konsulteeritakse tööprogrammide väljatöötamisel piisavalt.

Programmi vahetähtsusele lisatakse vajaduse korral ettepanek kavandatava määruse muutmiseks. Komisjon avalikustab hindamise tulemused. Hinnatakse ka programmi koostoitmet liidu muude täiendavate programmide ning allprogrammidega.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liidu keskkonna-, kliima- ja asjakohane puhta energeetika poliitika ning vastavad õigusaktid on keskkonna seisundit suurel määral parandanud. Kuid endiselt on lahendamata olulised keskkonna- ja kliimaprobleemid, millel on nende tähelepanuta jätmise korral liidu ja selle kodanike heaolu jaoks märkimisväärsed negatiivsed tagajärjed.

Muudatusettepanek

(1) Liidu keskkonna-, kliima- ja asjakohane puhta energeetika poliitika ning vastavad õigusaktid on keskkonna seisundit suurel määral parandanud. ***Keskkonna seisundit parandab ka keskkonnakaitsemeetmete lülitamine muudesse poliitikavaldkondadesse, näiteks põllumajandusse ja energeetikasse.*** Kuid endiselt on lahendamata olulised keskkonna- ja kliimaprobleemid, millel on nende tähelepanuta jätmise korral liidu ja selle kodanike heaolu jaoks märkimisväärsed negatiivsed tagajärjed.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Et püüelda keskkonna-, kliima ja nendega seotud puhta energeetika alastes õigusaktides, **poliitikas, kavades ja rahvusvaheliste kohtustega** seatud liidu eesmärkide ja sihtide saavutamise poole, **peaks** programm aitama minna üle puhtale, ringluspõhisele, energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele, aitama kaitsta keskkonda ja parandada selle kvaliteeti ning peatada ja ümber pöörata bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, kas otsese sekkumise või kõnealuste eesmärkide muudesse poliitikasuundadesse lõimimise abil.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Programm peaks aitama kaasa kestlikule arengule ning liidu keskkonna-, kliima- ja asjakohaste puhta energeetika alaste õigusaktide, strateegiate, kavade ja eelkõige selliste rahvusvaheliste kohustuste alusel võetud eesmärkide ja sihtide täitmisele nagu ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030⁸, bioloogilise mitmekesisuse konventsioon⁹ ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe¹⁰ („Pariisi kliimakokkulepe“).

⁸ Kestliku arengu tegevuskava 2030, vastu võetud ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 25.9.2015.

Muudatusettepanek

(3) Et püüelda keskkonna-, kliima ja nendega seotud puhta energeetika alastes õigusaktides seatud liidu eesmärkide ja sihtide saavutamise poole, **tuleb kinni pidada poliitikas, kavades ja rahvusvahelistes kohustustes sätestatust**. Programm **peaks** aitama minna üle puhtale, ringluspõhisele, energiatõhusale, **tehnoloogiliselt arenenud**, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele, aitama kaitsta keskkonda ja parandada selle kvaliteeti ning peatada ja ümber pöörata bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, kas otsese sekkumise või kõnealuste eesmärkide muudesse poliitikasuundadesse lõimimise abil..

Muudatusettepanek

(5) Programm peaks aitama kaasa kestlikule arengule ning liidu keskkonna-, kliima- ja asjakohaste puhta energeetika alaste õigusaktide, strateegiate, kavade ja eelkõige, **mis kõige tähtsam**, selliste rahvusvaheliste kohustuste alusel võetud eesmärkide ja sihtide täitmisele nagu ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030⁸, bioloogilise mitmekesisuse konventsioon⁹ ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe¹⁰ („Pariisi kliimakokkulepe“).

⁸ Kestliku arengu tegevuskava 2030, vastu võetud ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 25.9.2015.

⁹ Nõukogu 25. oktoobri 1993. aasta otsus 93/626/EMÜ bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 309, 13.12.1993, lk 1).

¹⁰ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

⁹ Nõukogu 25. oktoobri 1993. aasta otsus 93/626/EMÜ bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni sõlmimise kohta (EÜT L 309, 13.12.1993, lk 1).

¹⁰ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Üldiste eesmärkide saavutamiseks on eriti oluline ringmajanduse paketi,¹¹ kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030,^{12,13,14} liidu loodusalaste õigusaktide¹⁵ ning nendega seotud poliitika^{16,17,18,19,20} rakendamine.

¹¹ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

¹² Kliima- ja energiapoliitika raamistik aastani 2030, COM(2014) 15, 22.1.2014.

¹³ ELi strateegia kliimamuutustega kohanemiseks, COM(2013) 216, 16.4.2013.

¹⁴ Pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, COM(2016) 860 (final), 30.11.2016.

¹⁵ Loodust, rahvast ja majandust käsitlev tegevuskava, COM(2017) 198, 27.4.2017.

¹⁶ Programm „Puhas õhk Euroopale“, COM(2013) 918.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

¹⁸ Mullakaitse teemastrateegia, COM(2006) 231.

¹⁹ Vähese heitega liikuvuse strateegia, COM/2016/0501 final.

Muudatusettepanek

(6) Üldiste eesmärkide saavutamiseks on eriti oluline ringmajanduse paketi,¹¹ kliima- ja energiapoliitika raamistiku 2030,^{12,13,14} liidu loodusalaste õigusaktide¹⁵ ning nendega seotud poliitika^{16,17,18,19,20}, **sealhulgas biomajanduse strateegia** rakendamine.

¹¹ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

¹² Kliima- ja energiapoliitika raamistik aastani 2030, COM(2014) 15, 22.1.2014.

¹³ ELi strateegia kliimamuutustega kohanemiseks, COM(2013) 216, 16.4.2013.

¹⁴ Pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, COM(2016) 860 (final), 30.11.2016.

¹⁵ Loodust, rahvast ja majandust käsitlev tegevuskava, COM(2017) 198, 27.4.2017.

¹⁶ Programm „Puhas õhk Euroopale“, COM(2013) 918.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

¹⁸ Mullakaitse teemastrateegia, COM(2006) 231.

¹⁹ Vähese heitega liikuvuse strateegia, COM/2016/0501 final.

²⁰ Direktiivi 2014/94/EL artikli 10 lõike 6 kohane alternatiivkütuste taristu tegevuskava, 8.11.2017.

²⁰ Direktiivi 2014/94/EL artikli 10 lõike 6 kohane alternatiivkütuste taristu tegevuskava, 8.11.2017.

20aInnovatsioon ja jätkusuutlik majanduskasv: Euroopa biomajandus, COM(2012) 60 final, 13.2.2012.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) ELi Pariisi kliimakokkuleppes tulenevate kohustuste täitmiseks on liit vaja muuta energiatõhusaks, vähese süsinikdioksiidiheitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimeliseks ühiskonnaks. See omakorda nõuab meetmeid, mis on suunatud eelkõige praegu suurima CO₂-heitega ja enimsaastavatele sektoritele ning mis aitavad ellu viia 2030. aasta energia- ja kliimapoliitika raamistikku ning liikmesriikide lõimitud riiklikke energia- ja kliimakavasid ning valmistada ette sajandi keskpaigani ulatuvat ja pikaajalist liidu kliima- ja energiastrateegiat. Programm peaks hõlmama ka meetmeid, mis aitavad rakendada liidu kliimamuutustega kohanemise poliitikat, et vähendada kaitsetust kliimamuutuste kahjuliku mõju ees.

Muudatusettepanek

(7) ELi Pariisi kliimakokkuleppes tulenevate kohustuste täitmiseks, **millest tuleb kinni pidada**, on liit vaja muuta energiatõhusaks, vähese süsinikdioksiidiheitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimeliseks ühiskonnaks. See omakorda nõuab meetmeid, mis on suunatud eelkõige praegu suurima CO₂-heitega ja enimsaastavatele sektoritele ning mis aitavad ellu viia 2030. aasta energia- ja kliimapoliitika raamistikku ning liikmesriikide lõimitud riiklikke energia- ja kliimakavasid ning valmistada ette sajandi keskpaigani ulatuvat ja pikaajalist liidu kliima- ja energiastrateegiat. Programm peaks hõlmama ka meetmeid, mis aitavad rakendada liidu kliimamuutustega kohanemise poliitikat, et vähendada kaitsetust kliimamuutuste kahjuliku mõju ees, **näha ette selle põhjustatud katastroofe ja nende toime tulla.**

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Puhtale energeetikale üleminek on oluline samm kliimamuutuste leevendamisel, mis toob kasu ka keskkonnale. Puhtale energeetikale

Muudatusettepanek

(8) Puhtale energeetikale üleminek on oluline samm kliimamuutuste leevendamisel **ja vähendamisel**, mis toob kasu ka keskkonnale. Puhtale energeetikale

ülemineku toetamiseks vajalikud suutlikkuse suurendamise meetmed, mida rahastatakse programmi „Horisont 2020“ raames kuni 2020. aastani, tuleks programmiga lõimida, kuna nende eesmärk ei ole rahastada teaduse tipptaset ja luua innovatsiooni, vaid hõlbustada juba olemasoleva tehnoloogia kasutuselevõttu, mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele. Kõnealuste suutlikkuse suurendamise meetmete programmi lisamisega on võimalik tekitada koostoimet allprogrammide vahel ja suurendada liidu rahastamise üldist sidusust. Seepärast tuleks koguda ja levitada andmeid LIFE projektide, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ ja selle eelkäijate olemasolevate teadusalaste ja innovatsioonilahenduste rakendamise kohta.

ülemineku toetamiseks vajalikud suutlikkuse suurendamise meetmed, mida rahastatakse programmi „Horisont 2020“ raames kuni 2020. aastani, tuleks programmiga lõimida, kuna nende eesmärk ei ole rahastada teaduse tipptaset ja luua innovatsiooni, vaid hõlbustada juba olemasoleva tehnoloogia kasutuselevõttu, mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele **ja vähendamisele**. Kõnealuste suutlikkuse suurendamise meetmete programmi lisamisega on võimalik tekitada koostoimet allprogrammide vahel, **soodustades rahastamist mitmest allikast**, ja suurendada liidu rahastamise üldist sidusust. Seepärast tuleks koguda ja levitada andmeid LIFE projektide, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ ja selle eelkäijate olemasolevate teadusalaste ja innovatsioonilahenduste rakendamise kohta.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Puhta energeetika alaste õigusaktide mõju hinnangutes leitakse, et liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärkide saavutamiseks on vaja aastatel 2021–2030 täiendavalt investeerida 177 miljardit eurot aastas. Kõige suuremad puudujäägid on seotud investeeringutega hoonete CO₂-heite vähendamisse (energiatõhusus ja väiksemahulised taastuvenergiaallikad), kus kapitali tuleb suunata laadilt väga hajutatud projektidesse. Puhtale energeetikale ülemineku allprogrammi üks eesmärk on suurendada projektide arendamise ja koondamise suutlikkust, millega aidatakse kasutada ära Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahalisi vahendeid ja võimendada investeeringuid puhtasse

Muudatusettepanek

(9) Puhta energeetika alaste õigusaktide mõju hinnangutes leitakse, et **komisjoni poolt kavandatud** liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärkide saavutamiseks on vaja aastatel 2021–2030 täiendavalt investeerida 177 miljardit eurot aastas. **Kaasseadusandjad tõstatasid need eesmärgid taastuvenergia direktiivi ja energiatõhususe direktiivi lõpliku vormistamise käigus, et tuua liidu eesmärgid lähemale Pariisi kokkuleppe alusel võetud liidu kohustustele**. Kõige suuremad puudujäägid on seotud investeeringutega hoonete CO₂-heite vähendamisse (energiatõhusus ja **detsentraliseeritud** väiksemahulised taastuvenergiaallikad, **mis on eelkõige ette nähtud energiatarbimiseks kütmisel ja**

energeetikasse ka programmiga InvestEU ette nähtud rahastamisvahenditest.

õhu konditsioneerimisel), kus kapitali tuleb suunata laadilt väga hajutatud projektidesse, **näiteks soodustada katseprojekte, mis on mõeldud väikeste linnakonglomeraatide tarbeks**. Puhtale energeetikale ülemineku allprogrammi üks eesmärk on suurendada projektide arendamise ja koondamise suutlikkust, millega aidatakse kasutada ära Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rahalisi vahendeid ja võimendada investeringuid puhtasse energeetikasse ka programmiga InvestEU ette nähtud rahastamisvahenditest.

Selgitus

Ehitussektori CO₂-heite vähendamine on oluline samm ELi kliima- ja energiaeesmärkide, ning seega ka Pariisi lepingu eesmärkide saavutamiseks. Siiski on oluline pöörata rohkem tähelepanu kütte ja kliimaseadmete energiatarbimisele, mis moodustavad olulise osa Euroopa energiatarbimisest.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Liidu viimane keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise pakett²¹ näitab, et tuleb astuda olulisi samme, et kiirendada liidu keskkonnavalase õigustiku rakendamist ning tõhustada keskkonna- ja kliimaeesmärkide lõimimist teistesse poliitikavaldkondadesse. Seetõttu peaks programm toimima vajaliku edu katalüsaatorina uute lähenemisviiside väljatöötamise, katsetamise ja kordamise, poliitika väljatöötamise, järelevalve ja läbivaatamise, sidusrühmade kaasatuse suurendamise, ELi investeerimisprogrammide või muudest rahastamisallikatest investeringute koondamise ning selliste meetmete toetamise kaudu, mis aitavad ületada erinevaid takistusi peamiste

Muudatusettepanek

(12) Liidu viimane keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise pakett²¹ näitab, et tuleb astuda olulisi samme, et kiirendada liidu keskkonnavalase õigustiku rakendamist ning tõhustada keskkonna- ja kliimaeesmärkide lõimimist teistesse poliitikavaldkondadesse. Seetõttu peaks programm toimima vajaliku edu **olulise** katalüsaatorina uute lähenemisviiside väljatöötamise, katsetamise ja kordamise, poliitika väljatöötamise, järelevalve ja läbivaatamise, **teadlikkuse ja teabevahetuse parandamine; hea juhtimise arendamine**; sidusrühmade kaasatuse suurendamise, ELi investeerimisprogrammide või muudest rahastamisallikatest investeringute koondamise ning selliste meetmete

keskkonnaõigusega ette nähtud kavade tõhusal rakendamisel.

toetamise kaudu, mis aitavad ületada erinevaid takistusi peamiste keskkonnaõigusega ette nähtud kavade tõhusal rakendamisel.

²¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „ELi keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine. Ühised probleemid ja ühised jõupingutused paremate tulemuste saavutamiseks“, (COM/2017/063 final).

²¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „ELi keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine. Ühised probleemid ja ühised jõupingutused paremate tulemuste saavutamiseks“, (COM/2017/063 final).

Selgitus

Parem juhtimine, eelkõige teadlikkuse tõstmise ja sidusrühmade kaasamise kaudu, on keskkonnaeesmärkide saavutamise võtmeks ja see oli prioriteet, mida konkreetselt mainiti eelmises LIFE-programmis.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks ja selle tendentsi ümberpööramiseks, sealhulgas **mere ökosüsteemides**, on vaja toetada asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitika (sh ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2020,²² nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ²³ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ²⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1143/2014²⁵) väljatöötamist, rakendamist, jõustamist ja hindamist, eelkõige luues alustadmisi poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning arendades, katsetades, tutvustades ja kohaldades parimaid tavasid ja lahendusi seoses väikesemahulise või konkreetsete kohalike, piirkondlike või riiklike vajadustega kohandatud tegevusega,

Muudatusettepanek

(13) Bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamiseks ja selle tendentsi ümberpööramiseks, sealhulgas **veeökosüsteemides**, on vaja toetada asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitika (sh ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2020,²² nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ²³ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ²⁴ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1143/2014²⁵) väljatöötamist, rakendamist, jõustamist ja hindamist, eelkõige luues alustadmisi poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks ning arendades, katsetades, tutvustades ja kohaldades parimaid tavasid ja lahendusi seoses väikesemahulise või konkreetsete kohalike, piirkondlike või riiklike vajadustega kohandatud tegevusega,

sealhulgas terviklikud lähenemisviisid direktiivi 92/43/EMÜ kohaste tähtsusjärjestatud tegevuskavade rakendamiseks. Liit peaks jälgima bioloogilise mitmekesisusega seoses tehtavaid kulutusi, et täita oma andmete esitamise kohustusi bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames. Tuleks täita ka muudes asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud jälgimismõõdud.

²² COM(2011) 244 final.

²³ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

sealhulgas terviklikud lähenemisviisid direktiivi 92/43/EMÜ kohaste tähtsusjärjestatud tegevuskavade rakendamiseks. Liit peaks jälgima bioloogilise mitmekesisusega seoses tehtavaid kulutusi, et täita oma andmete esitamise kohustusi bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni raames. Tuleks täita ka muudes asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud jälgimismõõdud.

²² COM(2011) 244 final.

²³ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Ringmajanduse edendamiseks tuleb muuta mõttelaadi, kuidas disainida, toota, tarbida ja kõrvaldada materjale ja tooteid, sealhulgas plasti. Programm peaks toetama üleminekut ringmajanduse mudelile rahalise toetuse abil, mida antakse eri osalistele (ettevõtjad, ametiasutused ja tarbijad), eelkõige kohaldades, arendades ja kasutades uuesti parimat tehnoloogiat, parimaid tavasid ja lahendusi, mis on kohandatud konkreetsete kohalike, piirkondlike või riiklike vajadustega,

Muudatusettepanek

(16) Ringmajanduse edendamiseks tuleb muuta mõttelaadi, kuidas disainida, toota, tarbida ja kõrvaldada materjale ja tooteid, sealhulgas plasti. Programm peaks toetama üleminekut ringmajanduse mudelile rahalise toetuse abil, mida antakse eri osalistele (ettevõtjad, ametiasutused ja tarbijad), eelkõige kohaldades, arendades ja kasutades uuesti parimat tehnoloogiat, parimaid tavasid ja lahendusi, mis on kohandatud konkreetsete kohalike, piirkondlike või riiklike vajadustega,

sealhulgas jäätmekäitlus- ja jäätmetekke vältimise kavade rakendamist käsitlevate terviklike lähenemisviiside kaudu. Plastistrateegia rakendamise toetamise kaudu on võimalik võtta meetmeid eelkõige **mereprügi** vähendamiseks.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) **Merekeskkonna** kaitsmine ja taastamine on üks liidu keskkonnapoliitika üldeesmärk. Programm peaks toetama järgmist: bioloogilise mitmekesisuse ja **mereökosüsteemide**, eelkõige Natura 2000 merealade majandamine, kaitsmine, taastamine ja seire ning liikide kaitse kooskõlas direktiivi 92/43/EMÜ kohaste tähtsusjärjestatud tegevuskavadega; hea keskkonnaseisundi saavutamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/56/EÜ Council²⁸; puhta ja eluterve merekeskkonna edendamine; Euroopa plastistrateegia rakendamine ringmajanduses, et lahendada eelkõige kaotatud kalapüügivahendite ja mereprügiga seotud probleeme ning liidu osalemise edendamine rahvusvahelises ookeanide majandamises, mis on oluline ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamiseks ning merede hea seisundi tagamiseks ka tulevaste põlvkondade jaoks. Programmi strateegilised integreeritud projektid ja strateegilised loodusprojektid peaksid hõlmama asjakohaseid meetmeid, mille eesmärk on kaitsta **merekeskkonda**.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie

sealhulgas jäätmekäitlus- ja jäätmetekke vältimise kavade rakendamist käsitlevate terviklike lähenemisviiside kaudu. Plastistrateegia rakendamise toetamise kaudu on võimalik võtta meetmeid eelkõige **veeprügi** vähendamiseks.

Muudatusettepanek

(19) **Veekeskonna** kaitsmine ja taastamine on üks liidu keskkonnapoliitika üldeesmärk. Programm peaks toetama järgmist: bioloogilise mitmekesisuse ja **veeökosüsteemide**, eelkõige Natura 2000 merealade majandamine, kaitsmine, taastamine ja seire ning liikide kaitse kooskõlas direktiivi 92/43/EMÜ kohaste tähtsusjärjestatud tegevuskavadega; hea keskkonnaseisundi saavutamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2008/56/EÜ Council²⁸; puhta ja eluterve merekeskkonna edendamine; Euroopa plastistrateegia rakendamine ringmajanduses, et lahendada eelkõige kaotatud kalapüügivahendite ja mereprügiga seotud probleeme ning liidu osalemise edendamine rahvusvahelises ookeanide majandamises, mis on oluline ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide saavutamiseks ning merede hea seisundi tagamiseks ka tulevaste põlvkondade jaoks. Programmi strateegilised integreeritud projektid ja strateegilised loodusprojektid peaksid hõlmama asjakohaseid meetmeid, mille eesmärk on kaitsta **veekeskonda**.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie

raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Keskkonna-, kliimamuutuste ja sellega seotud puhtale energeetikale ülemineku küsimuste juhtimise parandamiseks tuleb kaasata kodanikuühiskond, **suurendades** üldsuse teadlikkust, kaasates tarbijad ning laiendades sidusrühmade, sealhulgas vabaihenduste osalemist asjaomaste poliitikasuundadega seotud konsultatsioonides ja nende rakendamises.

Muudatusettepanek

(20) Keskkonna-, kliimamuutuste ja sellega seotud puhtale energeetikale ülemineku küsimuste juhtimise parandamiseks tuleb kaasata kodanikuühiskond, **sealhulgas kommunikatsioonistrateegia abil, milles võetakse arvesse uut meediat ja sotsiaalvõrgustikke ning suurendatakse tarbijate kaasatust ja** üldsuse teadlikkust, kaasates tarbijad ning laiendades sidusrühmade, sealhulgas vabaihenduste osalemist asjaomaste poliitikasuundadega seotud konsultatsioonides ja nende rakendamises.

Selgitus

Tähtis on selgelt välja tuua kaasaegse kommunikatsiooni vajadus.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

(22) Programmiga tuleks turuosalised ette valmistada üleminekuks puhtale ringluspõhisele, energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele ning neid selles toetada. Selleks tuleb katsetada uusi äri võimalusi, täiendada kutseoskusi, parandada kestlike toodete ja teenuste kättesaadavust tarbijatele, kaasata ja volitada arvamusi liidreid ning katsetada

Muudatusettepanek

(22) Programmiga tuleks turuosalised ette valmistada üleminekuks puhtale ringluspõhisele, energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele **olemasolevate loodusressursside säästliku kasutamise kaudu**, ning neid selles toetada. Selleks tuleb katsetada uusi äri võimalusi, täiendada kutseoskusi, parandada kestlike toodete ja teenuste

uudseid meetodeid olemasolevate protsesside ja ärimaastiku kohandamiseks Et toetada kestlike lahenduste suuremat levikut turul, tuleks taotleda üldsuse heakskiitu ja tarbijaid rohkem kaasata.

kättesaadavust tarbijatele, kaasata ja volitada arvamuslimidreid ning katsetada uudseid meetodeid olemasolevate protsesside ja ärimaastiku kohandamiseks. Et toetada kestlike lahenduste, **eelkõige uuenduslike taastuenergia tehnoloogiate arendamise**, suuremat levikut turul, tuleks taotleda üldsuse heakskiitu ja tarbijaid rohkem kaasata.

Selgitus

Tänu tehnoloogilisele ja turu arengule ja samuti avalikkuse toetusele on taastuenergia süsteemide paigaldamise kulud viimasel kümnendil väga järsult langenud. Selles suunas tuleb edasi liikuda, et täielikult välja arendada Euroopa energiapotentsiaali, pannes rõhku alternatiivsetele energiaallikatele (nagu mere- või maasoojusenergia), mida praegu veel vähe kasutatakse, ning arendades ELi energiaalast sõltumatust kolmandatest riikidest.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) **Pidades silmas kliimamuutustega võitlemise olulisust** kooskõlas liidu kohustustega rakendada Pariisi kokkulepet ning pidada kinni ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, **aitab** programm võtta arvesse **kliimameetmeid** ja saavutada kogu eelarvet hõlmav eesmärk, mille kohaselt peaks 25 % ELi kulutustest toetama **kliimaeesmärkide** täitmist. Programmi alusel võetavad meetmed peaksid toetama kliimaeesmärkide saavutamist 61 % ulatuses programmi rahastamispaketist. Programmi ettevalmistamise ja rakendamise ajal tehakse kindlaks asjakohased meetmed ning neid hinnatakse uuesti asjakohaste hindamiste ja läbivaatamiste käigus.

Muudatusettepanek

(24) **Kliimamuutustega kohanemine on üks kõige olulisemaid ülemaailmseid probleeme, mis nõuab kooskõlastatud ja ulatuslikku reageerimist. Liit peab tegelema kliimamuutustega** kooskõlas liidu kohustustega rakendada Pariisi kokkulepet ning pidada kinni ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, **ning** programm **aitab** võtta arvesse **kliima- ja keskkonnameetmeid** ja saavutada kogu eelarvet hõlmav eesmärk, mille kohaselt peaks 25 % ELi kulutustest toetama **kliima- ja keskkonnameetmeid** täitmist. Programmi alusel võetavad meetmed peaksid toetama kliimaeesmärkide saavutamist 61 % ulatuses programmi rahastamispaketist. Programmi ettevalmistamise ja rakendamise ajal tehakse kindlaks asjakohased meetmed ning neid hinnatakse uuesti asjakohaste hindamiste ja läbivaatamiste käigus.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Pidades silmas ELi toimimise lepingu artiklit 349 ja äärepoolseimate piirkondade konkreetseid vajadusi ja haavatavust, tuleks programmi rakendamisel pöörata piisavat tähelepanu neid piirkondi käsitlevale strateegiale³⁰. Tuleks võtta arvesse ka muid liidu poliitikasuundi kui keskkonna-, kliima- ja asjakohane puhtale energeetikale ülemineku poliitika.

³⁰ COM(2017) 623 final

Muudatusettepanek

(25) Pidades silmas ELi toimimise lepingu artiklit 349 ja äärepoolseimate piirkondade konkreetseid vajadusi ja haavatavust, tuleks programmi rakendamisel pöörata piisavat tähelepanu neid piirkondi käsitlevale strateegiale³⁰. Tuleks võtta arvesse ka muid liidu poliitikasuundi kui keskkonna-, kliima-, **ringmajanduse-** ja asjakohane puhtale energeetikale ülemineku poliitika.

³⁰ COM(2017) 623 final

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 26 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(26 a) Käesoleva määruse hindamine annab otsuste tegemiseks vajalikku teavet, et vajaduse korral programmi täiustada. Lisaks sellele, et hinnatakse, kuidas on programm täitnud käesoleva määruse artiklis 3 sätestatud eesmärki, tuleb erilist tähelepanu pöörata taotlusprotsessile, et tagada nende vahendite kättesaadavus kõigile asjaomastele projektidele. Eriti oluline on tagada, et kohalike kogukondade ja kodanikuühiskonna osalemine oleks praktiline ja lihtne.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) „strateegiline loodusprojekt“ – projekt, millega toetatakse liidu looduse ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide täitmist, rakendades liikmesriikides sidusaid meetmeprogramme nende eesmärkide arvesse võtmiseks muudes poliitikavaldkondades ja rahastamisvahendites, sealhulgas direktiivi 92/43/EMÜ kohase tähtsusjärjestatud tegevuskava koordineeritud rakendamise kaudu;

(1) „strateegiline loodusprojekt“ – projekt, millega toetatakse **eelkõige direktiivis 2009/147/EÜ ja nõukogu direktiivis 92/43/EMÜ** liidu looduse ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide täitmist, rakendades liikmesriikides sidusaid meetmeprogramme nende eesmärkide arvesse võtmiseks muudes poliitikavaldkondades ja rahastamisvahendites, sealhulgas direktiivi 92/43/EMÜ kohase tähtsusjärjestatud tegevuskava koordineeritud rakendamise kaudu;

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 4

Komisjoni ettepanek

(4) „standardne meetmeprojekt“ – projekt, v.a strateegiline integreeritud projekt, strateegiline loodusprojekt või tehnilise abi projekt, mille eesmärk on täita programmi erieesmarke, mis on sätestatud artikli 3 lõikes 2;

Muudatusettepanek

(4) „standardne meetmeprojekt“ – projekt, v.a strateegiline integreeritud projekt, strateegiline loodusprojekt või tehnilise abi projekt, **näiteks kohalikul tasandil lähtuvad projektid**, mille eesmärk on täita programmi erieesmarke, mis on sätestatud artikli 3 lõikes 2;

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Programmi üldine eesmärk on toetada üleminekut **puhtale**, ringluspõhisele, energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele, sealhulgas **puhtale energeetikale** ülemineku, keskkonna **kaitsmise** ja keskkonna kvaliteedi **parandamise** ning bioloogilise mitmekesisuse vähenemise **peatamise** ja selle tendentsi **ümberpööramise kaudu**, toetades seeläbi

Muudatusettepanek

1. Programmi üldine eesmärk on toetada üleminekut **kestlikule**, ringluspõhisele, **ressursi- ja** energiatõhusale, vähese CO₂-heitega ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisele majandusele, sealhulgas **ülimalt energiatõhusale ja taastuvatel energiaallikatel põhinevale energiasüsteemile** ülemineku **kaudu**, **tagada** keskkonna **kaitsmine** ja keskkonna kvaliteedi **parandamine** ning bioloogilise

kestlikku arengut.

mitmekesisuse vähenemise *peatamine* ja selle tendentsi *ümbERPööramine, sh Natura 2000 toetamine ja ökosüsteemide seisundi halvenemisega tegelemine*, toetades seeläbi *keskkonnakaitse kõrget taset ja ambitsioonikaid kliimameetmeid. Programmist toetatakse ka keskkonna- ja kliimavaldkonna paremat juhtimist kõikidel tasanditel, samuti kodanikuühiskonna, vabaihenduste ja kohalike osalejate suuremat kaasamist.*

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) arendada, tutvustada ja edendada uuenduslikke meetodeid ja lähenemisviise, mis on vajalikud liidu keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktide ja poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks, millest üks on üleminek puhtale energeetikale, ning aidata kaasa looduse ja bioloogilise mitmekesisusega seotud parimate tavade kohaldamisele;

Muudatusettepanek

(a) arendada, tutvustada ja edendada uuenduslikke meetodeid ja lähenemisviise, mis on vajalikud liidu keskkonna- ja kliimaalaste õigusaktide ja poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks, millest üks on üleminek puhtale energeetikale, ning aidata kaasa looduse ja bioloogilise mitmekesisusega **ning kestliku põllumajanduse ja toidusüsteemidega** seotud parimate tavade kohaldamisele;

Muudatusettepanek 21

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) toetada asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitikavaldkondade arendamist, rakendamist, järelevalvet ja jõustamist, muu hulgas tõhustades juhtimist avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse **suurendamise** ja kodanikuühiskonna kaasamise kaudu;

Muudatusettepanek

(b) toetada asjakohaste liidu õigusaktide ja poliitikavaldkondade arendamist, rakendamist, järelevalvet ja jõustamist, muu hulgas tõhustades juhtimist avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse **suurendamisega, sh põllumajanduse, aianduse, metsanduse ja kalanduse vallas, ning** kodanikuühiskonna kaasamise kaudu;

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Programm ei tohi kahjustada muude liidu õigusaktide ja poliitika eesmärke;

Selgitus

Kahjuks on LIFE projektid põhjustanud pereettevõtete sundvõõrandamise tõttu mõnes liikmesriigis viimastel aastatel avalikke vastuolusid ja vastuolusid. Vältida tuleb vastuolu muude liidu õigusaktide ja poliitikaga, nagu ÜPP ja noorte põllumajandustootjate ja põllumajanduslike pereettevõtete kaitse. LIFE fondi määrusega tuleb tugevdada koostööd näiteks talunike ja maaomanikega, aga ka VKEde ja erasektoriga.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 1 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a a) säästvad põllumajandustavad, sealhulgas mulla- ja agro-bioloogiline mitmekesisus, süsinikdioksiidi kogumine, mulla seire, pinnase ja vee kaitse;

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõik 1 – punkt -a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-a) programmi kaudu rahastatavad projektid aitavad märkimisväärselt kaasa vähemalt ühe artiklis 3 sätestatud eesmärgi saavutamisele;

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) programmist rahastatavate projektidega peab hoiduma programmi keskkonna-, kliima- või asjakohaste puhta energeetika alaste eesmärkide kahjustamisest ning **võimaluse korral** edendama keskkonnahoidlike riigihangete kasutamist;

Muudatusettepanek

(a) programmist rahastatavate projektidega peab hoiduma programmi keskkonna-, kliima- või asjakohaste puhta energeetika alaste eesmärkide kahjustamisest ning **võimalikult sageli** edendama keskkonnahoidlike riigihangete kasutamist;

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõik 1 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a a) programmi kaudu rahastatavad projektid ei tohi kahjustada muid liidu õigusakte ja poliitilisi prioriteete, eelkõige ressursitõhusust ja toiduainete tootmist;

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõik 1 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c a) eelistatakse projekte, millel on suurim potentsiaal kaasata kodanikuühiskonda, maaomanikke, põllumajandust, aiandust ja metsandust ning teha nendega arukat koostööd;

Selgitus

Seniste kogemuste kohaselt on programmi LIFE projektide elluviimiseks väga oluline kodanikuühiskonna, maaomanike, põllumajanduse, aianduse ja metsanduse kaasamine ja nendega tehtava koostöö tugevdamine, et arendada, tutvustada ja edendada innovaatilisi meetodeid ja lähenemisviise liidu keskkonna- ja kliimameetmete alaste õigusaktide ja poliitika, sealhulgas energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärkide saavutamiseks, ning aidata kaasa parimate tavade rakendamisele ja toetamisele seoses looduse ja bioloogilise mitmekesisusega.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõik 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(e a) komisjon tagab programmi rahastatava projekti geograafilise tasakaalu;

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõik 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(f) Võimaluse korral pööratakse erilist tähelepanu projektidele erivajadustega või haavatavates geograafilistes piirkondades, näiteks teatavate keskkonnaprobleemide või looduslike piirangutega alad, piiriülesed alad või äärepoolseimad piirkonnad.

(f) Võimaluse korral **ja tingimusel, et projekt toob keskkonnakasu**, pööratakse erilist tähelepanu projektidele erivajadustega või haavatavates geograafilistes piirkondades, näiteks teatavate keskkonnaprobleemide või looduslike piirangutega alad, piiriülesed alad või äärepoolseimad piirkonnad.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 14 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) maaost on ainuke **kulutasuv või kõige kulutasuvam** viis soovitud kaitse-eesmärgi saavutamiseks;

(b) maaost on ainuke viis soovitud kaitse-eesmärgi saavutamiseks;

Selgitus

Minevikus on põllumajanduskrunte LIFE-programmi vahendeid kasutades ostetud või sundvõõrandatud, mis tõi kaasa avaliku poleemika. Ainus viis soovitud tulemuse saavutamiseks peaks olema maa ostmine, kui seda kasutatakse. Kaitse-eesmärkide saavutamiseks tuleks eelistada koostööd põllumajandustootjatega.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 17 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Komisjon võtab programmi LIFE jaoks rakendusaktidega vastu mitmeaastased tööprogrammid. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artiklis 21 a osutatud kontrollimenetluse kohaselt.

Selgitus

Programmi LIFE komitee menetlus on kooskõlas kehtiva LIFE-määrusega. Tööprogrammide ettevalmistamises peaksid osalema liikmesriigid.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 17 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Komisjon tagab, et kaasseadusandjate ja sidusrühmadega konsulteeritakse tööprogrammide väljatöötamisel piisavalt.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 19 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Programmi vahehindamine toimub siis, kui programmi rakendamise kohta on saanud kättesaadavaks piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast programmi rakendamise algust.

2. Programmi vahehindamine toimub siis, kui programmi rakendamise kohta on saanud kättesaadavaks piisavalt teavet, ent mitte hiljem kui neli aastat pärast programmi rakendamise algust, **ning see peab sisaldama artikli 18 lõike 5 kohaselt läbiviidud hindamist. Kõnealusele**

vahehindamisele lisatakse vajaduse korral ettepanek käesoleva määruse muutmiseks.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 19 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Programmi rakendamise lõpul, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast artikli 1 teises lõigus nimetatud tähtaja möödumist, viib komisjon läbi programmi lõpphindamise.

Muudatusettepanek

3. Programmi rakendamise lõpul, kuid mitte hiljem kui neli aastat pärast artikli 1 teises lõigus nimetatud tähtaja möödumist, viib komisjon läbi programmi lõpphindamise **ning ka artikli 18 lõike 5 kohased hindamised.**

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 19 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Komisjon edastab hindamise tulemused koos oma kommentaaridega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

Muudatusettepanek

4. Komisjon edastab hindamise tulemused koos oma kommentaaridega Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. **Komisjon avalikustab hindamise tulemused.**

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 21 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 21 a

Komiteemenetlus

1. **Komisjoni abistab keskkonna- ja kliimameetmete programmi LIFE komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.**

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee oma arvamust ei esita, siis komisjon rakendusakti eelnõu vastu ei võta ning kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Selgitus

Komiteemenetlus on kooskõlas kehtiva LIFE programmi eeskirjadega. Komisjoni ja liikmesriikide vahelist head koostööd tuleks jätkata. LIFE komitee tuleks säilitada.

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Keskkonna ja kliimameetmete programmi „Life“ kehtestamine
Viited	COM(2018)0385 – C8-0249/2018 – 2018/0209(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ENVI 14.6.2018
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	AGRI 14.6.2018
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Czesław Adam Siekierski 9.10.2018
Endine arvamuse koostaja	John Stuart Agnew
Vastuvõtmise kuupäev	9.10.2018
Lõpphääletuse tulemus	+: 17 –: 13 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	John Stuart Agnew, José Bové, Daniel Buda, Matt Carthy, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Jørn Dohrmann, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Karine Gloanec Maurin, Martin Häusling, Esther Herranz García, Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Jarosław Kalinowski, Zbigniew Kuźmiuk, Norbert Lins, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Ulrike Müller, Maria Noichl, Marijana Petir, Laurențiu Rebegea, Bronis Ropé, Maria Lidia Senra Rodríguez, Czesław Adam Siekierski, Maria Gabriela Zoană
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Elsi Katainen, Susanne Melior, Momchil Nekov, Ramón Luis Valcárcel Siso
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Stanisław Ożóg

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

17	+
ALDE	Jan Huitema, Ivan Jakovčić, Elsi Katainen, Ulrike Müller
ECR	Zbigniew Kuźmiuk, Stanisław Ożóg
PPE	Daniel Buda, Michel Dantin, Albert Deß, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Mairead McGuinness, Marijana Petir, Czesław Adam Sikierski, Ramón Luis Valcárcel Siso

13	-
ECR	Jørn Dohrmann, Laurențiu Rebegea
EFDD	John Stuart Agnew
ENF	Philippe Loiseau
S&D	Paolo De Castro, Karine Gloanec Maurin, Susanne Melior, Momchil Nekov, Maria Noichl, Maria Gabriela Zoană
Verts/ALE	José Bové, Martin Häusling, Bronis Ropé

4	0
GUE/NGL	Matt Carthy, Luke Ming Flanagan, Maria Lidia Senra Rodríguez
PPE	Herbert Dorfmann

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu